

Kansallinen julkaisumetriikka- opas

Julkaisutilaisuus 15.6.2022

Jani Sassali

<https://wiki.eduuni.fi/display/CSCbibliometriikka/Kansallinen+julkaisumetriikkaopas>

Kansallinen julkaisumetriikkaopas

Created by [Jani Sassa](#), last modified on [Jun 02, 2022](#)

- [Julkaisumetriikkaoppaan sisältö](#)
- [Julkaisumetriikkaoppaan tausta](#)
- [Oppaan päivittyminen jatkossa](#)

Kansallinen julkaisumetriikkaopas on kansallisena yhteistyönä toteutettu ja ylläpidettävä opas julkaisumetriikasta. Opas on tarkoitettu henkilöille, jotka tarvitsevat työssään tai muussa toiminnassaan tietoa julkaisujen analysoimisesta ja siihen käytettävistä välineistä. Oppaan käyttäjät eivät tarvitse esitietoja julkaisumetriikasta, mutta tieteellisen julkaisemisen käytäntöjen ja suomalaisten tutkimusorganisaatioiden toimintaympäristön tuntemus on tarpeen.

Oppaassa on esitelty julkaisumetriikkaan liittyvät keskeisimmät käsitteet sekä miten erilaisia kohteita voidaan julkaisujen perusteella analysoida. Erilaiset indikaattorit, tiedonlähteet ja työkalut esitellään monipuolisesti. Oppaassa tuodaan myös esille julkaisumetriikkaan läheisimmin liittyviä metriikoita muista näkökulmista. Lisäksi oppaan sisällössä on keskeisessä roolissa vastuullinen julkaisumetriikan käyttö, joka oman lukunsa lisäksi on upotettu näkökulmana tai nostoina oppaan muihin lukuihin.

Julkaisumetriikkaoppaan sisältö

VASTUULLINEN JULKAISUMETRIIKKA

[Vastuullinen julkaisumetriikka](#)

- [Suomen kansalliset suositukset](#)
- [Kansainvälisiä suosituksia](#)

JULKAISUMETRIIKAN PERUSTEITA

[Julkaisumetriikan perusteita](#)

- [Julkaisu](#)
- [Julkaisukanava](#)
- [Vertaisarviointi](#)
- [Tekijyys](#)
- [Viittaukset](#)
- [Julkaisujen avoin saatavuus](#)
- [Tieteenalojen välisiä eroja](#)
- [Metodologisia näkökulmia](#)
- [Pohjadata ja aineistonkeruu](#)
- [Tuloksien esittäminen ja tulkinta](#)

ANALYSOINNIN KOHTEITA

[Analysoinnin kohteita](#)

- [Artikkelit](#)
- [Lehdet](#)
- [Kirjat](#)
- [Konferenssit](#)
- [Tutkijat ja tutkimusryhmät](#)
- [Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset](#)
- [Tieteenalat ja tutkimusaiheet](#)
- [Maat](#)

INDIKAATTOREITA

[Indikaattoreita](#)

- [Tuottavuusindikaattoreita](#)
- [Vaikuttavuusindikaattoreita](#)
- [Yhteistyöindikaattoreita](#)
- [Lehtien arvioinnissa käytettäviä indikaattoreita](#)
- [Avoimen julkaisemisen indikaattoreita](#)

TIEDONLÄHTEET JA TYÖKALUT

[Tiedonlähteet ja työkalut](#)

- [Käytetyimpiä monitieteisiä viittautustietokantoja](#)
- [Viittautustietokantoihin pohjautuvia analysointityökaluja](#)
- [Viittautustietokantojen hyödyntäminen ilman käyttöliittymää](#)
- [Käytetyimpiä julkaisukanavien arviointityökaluja](#)
- [Kansallisia julkaisutiedonlähteitä](#)
- [Muita lähteitä ja analysointityökaluja](#)

METRIIKOITA MUISTA NÄKÖKULMISTA

[Metriikoita muista näkökulmista](#)

- [Altmetriikka](#)
- [Avoimien oppimateriaalien metriikka](#)
- [Datametriikka](#)
- [TKI-tilastot](#)
- [Uusia näkökulmia](#)

Oulun yliopiston kirjasto / LibGuides / Tieteellisiin julkaisuihin pohjautuva arviointi / Johdanto

Tieteellisiin julkaisuihin pohjautuva arviointi: Johdanto

Johdanto

Tieteellisiin julkaisuihin pohjautuva arviointi

Tieteenalojen erilaisuus

Yliopisto- ja koulutusalaakohtaisia tilastotietoa Suomesta

Viittausanalyysi ja viittaus tietokannat

Artikkelien arviointi

Lehtien arviointi

Kirjojen arviointi

Konferenssien arviointi

Tutkijoiden ja tutkimusryhmien arviointi

Yliopistojen ja tutkimuslaitosten arviointi

Tieteenalojen arviointi

Maiden arviointi

Arvioinnin työkaluja

Arvioinnin indikaattoreita

In English

Tieteellisiin julkaisuihin pohjautuva arviointi

Tutkimustoimintaa arvioidaan jatkuvasti sekä omien että ulkopuolisten asiantuntijoiden toimesta. Yksittäinen tutkija tai tutkimusryhmä saattaa arvioida tutkimustulostensa laatua suhteessa tieteenalansa tutkimukseen ja on kiinnostunut esimerkiksi yhteistyökumppaneidensa tutkimuksen tasosta. Arvioinnin kohteena voi olla yksittäinen tutkija, tutkimusryhmä, tutkimusorganisaatio tai kokonaisen maan tutkimustoiminta. Yliopistojen julkaisu toiminta on yksi kriteeri valtion rahoitusmallissa.

Ennen julkaisemista tieteellinen julkaisu vertaisarvioidaan (*peer reviewed, refereed*). Lisätietoa vertaisarvioinnista. Julkaisemisen jälkeen tutkimusta arvioidaan käyttäen määrälliseen tutkimukseen perustuvia bibliometrisiä menetelmiä tai laadulliseen tutkimukseen perustuvaa asiantuntija-arviointia. Bibliometriset menetelmät ovat kustannuksiltaan edullisia, koska ne toteutetaan tietokannoista saatavan aineiston pohjalta tutkimalla esimerkiksi artikkeleiden saamien viittausten määriä. Lisätietoa viittausanalyysistä. Koska eri tieteenalojen julkaisukäytännöt ovat erilaisia, tulee myös julkaisujen arvioinnissa käyttää erilaisia menetelmiä.

Oulun yliopiston kirjasto tekee viittausanalyysijä päätöksentöön tueksi laitoksille, tiedekunnille ja tutkimusryhmille sekä neuvoo ja kouluttaa yliopiston henkilökuntaa ja opiskelijoita viittausanalyysin tekemisessä. Lisätietoa.

Tieteenalojen erilaisuus

Tieteellisiä julkaisumuotoja ovat artikkelit tieteellisissä lehdissä, kirjat, kokoomateokset ja konferenssijulkaisut. Erilaiset julkaisutyypit ovat ominaisia eri tieteenaloille. Kaikille tieteenaloille yhteistä on kansainvälisten vertaisarvioitujen (*peer reviewed, refereed*) lehtiartikkelien korkea arvostus. Lisätietoa vertaisarvioinnista.

Suuri osa tieteellisestä julkaisemisesta tapahtuu englannin kielellä. Monilla aloilla julkaistaan kuitenkin myös kansallisilla kielillä.

Tieteenalat voidaan ryhmittää neljäksi paalohkoksi:

1. kovat puhtaat
2. kovat soveltavat
3. pehmeät soveltavat
4. pehmeät puhtaat alat

Tieteenaloilla voi esiintyä kansallisia, yliopistokohtaisia ja tutkimusalasta johtuvia eroavuuksia.

Tieteenalojen julkaisukäytännöt ovat hyvin erilaisia. Julkaisujen pituus, julkaisemisen tiheys ja julkaisuviive vaihtelevat alasta toiseen. Yhteisjulkaiseminen on yleistä kovissa tieteissä, joissa tutkijoiden välisen riippuvuuden aste on korkea. Artikkeleilla voi olla kymmeniä

Kansallisen julkaisumetriikkaoppaan tausta

- Oulun yliopistossa 2009 käyttöön otettu Tieteellisiin julkaisuihin pohjautuva arviointi - opas
<https://libguides oulu.fi/julkaisujenarviointi>
- Kansallisessa vastuullinen metriikka – työryhmässä syntyi ajatus oppaan päivittämiseksi kansalliseksi oppaaksi keväällä 2020
- Syksyllä 2020 FinnArma julkaisumetriikkaverkoston tapaamisessa käynnistettiin työ kansallisen oppaan valmistamiseksi

KJMO-projektin eteneminen

Kehittämisryhmä keväällä 2021

- Työhön ilmoittautui mukaan 13 organisaatiota (16 henkilöä)
- Keväällä 2021 kehittämisryhmällä oli 6 kokousta + lukuisia pienempien ryhmien kokouksia
- Kehittämisryhmä suunnitteli oppaan sisältörungon sekä käytännön toimenpiteet oppaan toteuttamiseksi
- Projektin www-sivu <https://wiki.eduuni.fi/x/Vgh6Cw>

Kehittämisyhmän keskeisimpiä päätöksiä

- Nimi pidettiin yksinkertaisena: Kansallinen julkaisumetriikkaopas
- Oppaan alustana/kotina CSC:n ylläpitämä Eduuni
- Toteutetaan ja ylläpidetään sekä suomeksi että englanniksi
- Kohderyhmänä henkilöt, jotka tarvitsevat työssään tai muussa toiminnassaan tietoa julkaisujen analysoimisesta ja siihen käytettävistä välineistä
- Keskittyminen julkaisumetriikkaan
- Oppaan sisältörunko/sisällysluettelo

Sisällöntuotantoryhmä jatkoi syksystä 2021 alkaen

- Projektiryhmäksi muodostui laajempi joukko kehittäjiä mukana olevista organisaatioista (35 henkilöä)
- Pääluvuilla vastuuorganisaatiot (vähintään 2/luku), jotka vastasivat lukujensa valmistumisesta
- Työn etenemistä seurattiin kuukauden välein nk. Välietapeilla
- Sisällöntuotantoon käytettiin aikaa 9/2021-4/2022

Sisällön valmistuttua kevät 2022 jaettiin kahden viikon mittaisiin jaksoihin

1. Projektiryhmän sisäinen kommentointikierros 18.-29.4
2. Kommenttien läpikäynti ja sisällön muokkaus 2.-13.5.
3. Projektin ulkopuolisten asiantuntijoiden kommentointikierros 16.-27.5.
4. Kommenttien läpikäynti ja sisällön muokkaus 30.5.-14.6.

Työhön osallistuivat

Kehittämisyhmä kevät 2021

Sassali, Jani (PJ)

Mannermaa, Liisa (sihteeri)

Auranen, Otto

Byholm, Leena

Halonen, Katja

Helosalo, Anna-Liisa

Hyrkkänen, Anna-Kaisa

Isaksson, Eva

Kuittinen, Marja

Löhönen, Johanna

Puuska, Hanna-Mari

Pölönen, Janne

Rosti, Tomi

Sandgren, Terhi

Suojärvi, Eeva-Maria

Värri, Hanna

Oulun yliopisto

Oulun yliopisto

Suomen Akatemia

Luonnonvarakeskus

Turun yliopisto

Lappeenrannan teknillinen yliopisto

Aalto-yliopisto

Helsingin yliopisto

Itä-Suomen yliopisto

Tampereen yliopisto

CSC - Tieteen tietotekniikan keskus

TSV - Tieteellisten seurain valtuuskunta

Itä-Suomen yliopisto

Helsingin yliopisto

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Jyväskylän yliopisto

Työhön osallistuivat

Sisällöntuotantoryhmä edellisten lisäksi

Hakulinen, Riku
Heino, Raija
Hintikka, Kristiina
Koivula, Leena
Late, Elina
Lehtiö, Leeni
Leino, Yrjö
Linna, Anna-Kaarina
Louhelainen, Aila
Mankinen, Katja
Näreaho, Leo
Peltonen, Taina
Pylvänäinen, Elina
Seppänen, Janne
Sipola, Tiina
Syrjäso, Susanna
Taajamaa, Laura
Tuoresjärvi, Taija
Turunen, Petri
Valtari, Anu

Helsingin yliopisto
Oulun yliopisto
Turun yliopisto
Helsingin yliopisto
TSV - Tieteellisten seurain valtuuskunta
Turun yliopisto
CSC - Tieteen tietotekniikan keskus
TSV - Tieteellisten seurain valtuuskunta
Oulun yliopisto
CSC - Tieteen tietotekniikan keskus
Helsingin yliopisto
Tampereen yliopisto
TSV - Tieteellisten seurain valtuuskunta
Jyväskylän yliopisto
Oulun yliopisto
Turun yliopisto
Suomen Akatemia
Aalto-yliopisto
Helsingin yliopisto
Turun yliopisto

Työhön osallistuivat

Lisäksi sisältöä oppaaseen tuottivat

Ilva, Jyrki

Jauhiainen, Ilmari

Jäntti, Helena

Nyqvist, Antti

Toikko, Tomi

Kansalliskirjasto

TSV - Tieteellisten seurain valtuuskunta

Itä-Suomen yliopisto

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Tampereen yliopisto

Työhön osallistuivat

Asiantuntijoina opasta kommentoivat edellisten lisäksi

Granberg-Haakana, Charlotte

Harjuniemi, Marja-Leena

Himanen, Laura

Huiku, Leena

Kokko, Marja

Kolhinen, Johanna

Laitinen, Heikki

Lankinen, Maija

Mönkkönen, Juha

Neuvonen-Rauhala, Marja-Liisa

Nieminen, Jani

Nuutinen, Anu

Nykyri, Susanna

Ovaska, Tuulevi

Pasanen, Irma

Ruuska, Riitta

Salmi Anna

Salminen, Raila

Vallittu, Marjo

Ylönen, Irene

Helsingin yliopisto

Jyväskylän yliopisto

Tampereen yliopisto

Aalto-yliopisto

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Helsingin yliopisto

Itä-Suomen yliopisto

Jyväskylän yliopisto

Oulun yliopisto

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Tampereen yliopisto

Suomen Akatemia

Tampereen yliopisto

Itä-Suomen yliopisto

Aalto-yliopisto

Jyväskylän yliopisto

Jyväskylän yliopisto

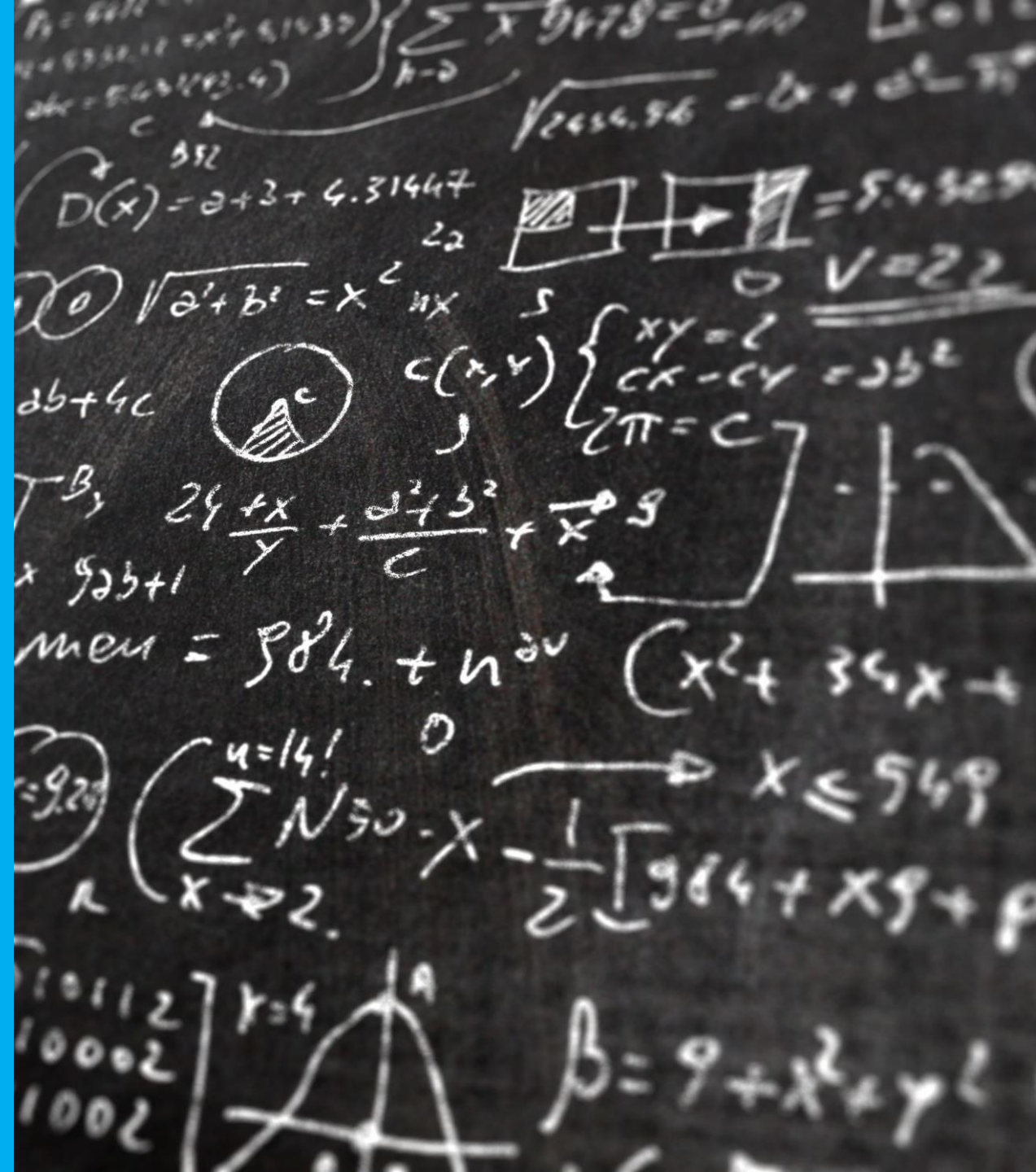
Jyväskylän yliopisto

Jyväskylän yliopisto

Jyväskylän yliopisto

KJMO - Sisältö

VASTUULLINEN JULKAISUMETRIKKA

Vastuullinen julkaisumetriikka

- [Suomen kansalliset suositukset](#)
- [Kansainvälisiä suosituksia](#)

Tämä teos on lisensoitu **Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä.**

JULKAISUMETRIIKAN PERUSTEITA

Julkaisumetriikan perusteita

- Julkaisu
- Julkaisukanava
- Vertaisarviointi
- Tekijyys
- Viittaukset
- Julkaisujen avoin saatavuus
- Tieteenalojen välisiä eroja
- Metodologisia näkökulmia
- Pohjadata ja aineistonkeruu
- Tuloksien esittäminen ja tulkinta

ANALYSOINNIN KOHTEITA

Analysin kohteita

- Artikkelit
- Lehdet
- Kirjat
- Konferenssit
- Tutkijat ja tutkimusryhmät
- Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset
- Tieteenalat ja tutkimusaiheet
- Maat

INDIKAATTOREITA

Indikaattoreita

- Tuottavuusindikaattoreita
- Vaikuttavuusindikaattoreita
- Yhteistyöindikaattoreita
- Lehtien arvioinnissa käytettäviä indikaattoreita
- Avoimen julkaisemisen indikaattoreita

TIEDONLÄHTEET JA TYÖKALUT

Tiedonlähteet ja työkalut

- Käytetyimpiä monitieteisiä viittaustietokantoja
- Viittaustietokantoihin pohjautuvia analysointityökaluja
- Viittaustietokantojen hyödyntäminen ilman käyttöliittymää
- Käytetyimpiä julkaisukanavien arviointityökaluja
- Kansallisia julkaisutiedonlähteitä
- Muita lähteitä ja analyysityökaluja

METRIIKOITA MUISTA NÄKÖKULMISTA

Metriikoita muista näkökulmista

- Altmetriikka
- Avoimien oppimateriaalien metriikka
- Datametriikka
- TKI-tilastot

**Kaikkea ei kuitenkaan
ehditty vielä tehdä...**